

RÁKÓCZI SZÍVE

1. rész

Rákóczi hercegi címere

Megdobban a szívetek Rákóczi neve láttán? Ő történelmünk egyik legfényesebb csillaga, az 1703–1711-es szabadságharc vezére. A múlt században alig akadt magyar otthon, amelyekben ne őrizték volna képmását, ne énekeltek volna toborzó vagy kesergő kuruc-nótáit. Szabadságharcát legyőzték ugyan, Rákóczi bujdosni kényszerült, de küzdelme nem veszett kárba: megakadályozta a magyar alkotmány eltörlését, az ország beolvadását a Habsburg Birodalomba.

Tanuljatok, énekeljétek kuruc-nótákat. Küldjétek el néhánynak a címét.

Alakja óriássá nőtt népünk emlékezetében mint igaz, tisztalelkű vezér, aki életét, vagyonát a haza szabadságának szenteli,

az áruló békekötés és hűségeskü helyett a száműzetést választja, és hitét, lelkierejét a bujdosás sem törli meg.

2019 Rákóczi-emlékév. Éppen 315 évvel ezelőtt, 1704-ben Gyulafehérváron választották Erdély fejedelmévé, egy évvel később pedig a szécsényi országgyűlésen vezérlő fejedelmé.

Nemcsak azért szegődünk II. Rákóczi Ferenc fejedelem nyomába, mert emlékévét ünnepeljük, nem is azért, mert élete feltáratlan titkokat rejt. Nyomkeresőként azt próbáljuk számba venni, a világ mely sarkaiban, milyen városok őrzik lépteinek nyomát. Ezeknek egy része távoli országokban van, másik részük viszont itthon vált külföldivé.

Hogy lehetséges ez?

Úgy, hogy a hajdan teljes egészében Magyarföldön levő, hatalmas Rákóczi-birtok a trianoni országvesztés után négy országba szakadt.

Szülőhelye, Borsi és örök nyugelye, Kassa ma Szlovákiához tartozik. Munkács vára, ahol gyermekkorát töltötte, ma Ukrajna büszkesége. Ezt a

várat védte a Habsburg császár seregeivel szemben szinte három éven át hős édesanyja, Zrínyi Ilona s vele vállalva a 12 éves Rákóczi is.

A vár kényszerű feladása után 1688-ban a császár Bécsbe parancsolta Zrínyi Ilonát. Gyermekeitől elválasztották, fiát ekkor látta utoljára, még búcsúlevelét sem adták át neki. 16 éves leányát, Júliát egy bécsi kolostorba, a 12 éves Ferencet a csehországi Neuhaus jezsuita rendházába vitték, hogy császárhűségre neveljék, és írmagja se maradjon benne a lázadó magyar szellemnek.

1690-től az ifjú Rákóczi a cseh fővárosban, Prágában a Károly Egyetemen tanult, majd Bécsbe, innen pedig Itáliába utazott. Rómában a művészet remekeit tanulmányozta, Németföldön tapasztalatokat – és feleséget szerzett. A császár akarata ellenére nőül vette a hessen-wanfriedi örgróf leányát, Sarolta Amália hercegnőt. Az esküvőt a kölni székesegyházban tartották.

1694-től elfoglalta Sáros vármegye örökös főispáni székét. Ma ez a megye is Szlo-

Madarász Viktor: Zrínyi Ilona bírái előtt

vákiához tartozik, akárcsak azok a Rákóczi-várak, Nagysáros, Eperjes, ahová a következő években visszavonult a császár besúgóí és katonái elől.

A császár azt várta tőle, hogy hűségét bizonyítsa, a magyar nemesség azt, hogy folytassa nevelőapja, Thököly Imre Bécs ellen vívott harcát, és a kurucok élére álljon.

A vér szava legyőzte a császárhű nevelést: Rákóczi nem a Habsburgok udvaroncá, hanem a szabadságharc vezére lett.

1700-ban Rákóczi érkezettnek látta az időt a cselekvésre. Szövetkezni próbált XIV. Lajos francia királlyal, akivel felesége révén rokonságba került. Levelét azonban sajnos árulóra bízta, és a császár menten lesújtott. Menekülhetett volna, de beteg felesége mellett maradt. 1701 tavaszán nagysárosi kastélyából az ausztriai Bécsúj hely várbörtönébe vitték. 30 évvel korábban itt lépett a vérpadra anyai nagyapja, Zrínyi Péter. Rákóczi is ez a sors várt volna, de felesége és nővére megszöktette. Sikerült megnyerniük a börtönparancsnokot, Gottfried Lehmann dragonyos kapitányt, aki november 7-én éjjel Rákóczit dragonyos közlegényi ruhában, regénybe illő kalandok árán megszöktette.

Jegyezzétek meg a nevét. Ha ő nincs, ez a mese itt véget érne, a magyar történelmet pedig a Rákóczi-szabadságharc nélkül kellene megírunk. A mi Rákóczink megmenekült, Gottfried Lehmann kapitányra iszonyú büntetés várt: megkínózták, lefejezték, testét felnégyelték. Kőszegi sírja fölé Rákóczi emeltetett méltó emlékművet.

Rákóczi Lengyelországba menekült, ám a fejére kitűzött 10 000 aranyforintnyi vérdíj miatt itt is rejtőznie kellett.

Greguss Imre: Rákóczi lovon

De a harcot nem adta fel.

Varsóban találkozott Bercsényi Miklós gróffal, későbbi főgenerálisával. Arra készültek, hogy Rákóczi lengyel segítséggel betör Magyarországra, szembeszáll a császár seregeivel, miközben nyugat felől francia és bajor hadak támogatják.

Felkeresték a lázadó magyar nemesek és a bujdosó kurucok küldöttei is: Légy a vezérünk! – kérték.

A lengyelországi Brezán várában, 1703-ban született meg az a kiáltvány, amely hadba szólította a császári önkénytől szenvedőket. A Rákóczi-szabadságharc első szikrája idegenben lobbant fel, és idegenben hunyt ki utolsó parazsa is.

Zsigmond Emese

(A 2. részt a novemberi Napsugárban olvashatjátok.)

Havonta és év végén díjakat!
sorsolunk ki

A következő hónap 15-éig küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtést. Vágjatok bele! A játék, a tanulás – és a nyeremény kedvéért!

Havonta 2-3 kisebb, év végén 3 nagydíjat, ezt az értékes könyvet sorsoljuk ki.

